

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU CURRICULUM

PROGRAME ȘCOLARE PENTRU CICLUL SUPERIOR AL LICEULUI

MORALĂ CREȘTINĂ

CLASELE A XI-A – A XII-A

**Filiera vocațională, Profil teologic
Specializările: Teologie ortodoxă, Patrimoniu cultural**

Aprobat prin ordinul ministrului

Nr. 5397 / 17.10.2006

București, 2006

NOTA DE PREZENTARE

Disciplina ***Morală creștină*** se studiază în clasele a XI-a – a XII-a, ciclul superior al liceului, filiera vocațională, profil teologic (cultul ortodox), atât la specializarea Teologie ortodoxă, cât și la specializarea Patrimoniu cultural, fiindu-i alocată câte 1 oră/ săptămână în fiecare din cei doi ani de studiu.

Studierea ***Moralei creștine*** în învățământul teologic preuniversitar are ca scop familiarizarea elevilor cu principiile esențiale ale vieții morale creștine, fundamentate pe Revelația lui Dumnezeu și pe credința în aceasta. Totodată, prezentul curriculum își propune să formeze elevilor competențe, valori și atitudini în acord cu cerințele societății contemporane și cu misiunea Bisericii astăzi. Teologia morală are o evidentă finalitate practică, de adaptare și transformare a vieții prin trăirea în Hristos.

Elaborarea programei școlare de ***Morală creștină*** a avut în vedere exigențele impuse de reforma curriculară din învățământul românesc. Structurarea noilor planuri cadru de învățământ pentru clasele a XI-a și a XII-a pe componentele trunchi comun și curriculum diferențiat determină, la nivelul programei școlare, organizarea ofertei educaționale în competențe și conținuturi ale învățării, prezentate distinct pentru fiecare dintre aceste componente. Stabilirea competențelor și selectarea conținuturilor au fost realizate respectând principiile relevanței, accesibilității și transmiterii sistematizate a cunoștințelor. Repartizarea temelor pe cei doi ani de studiu a urmărit atât logica metodică-didactică a organizării unui curriculum bine articulat, precum și logica internă a domeniului de studiu.

Programa propune o serie de elemente de noutate, care fac referire la: adaptarea conținuturilor la cerințele contextului plurireligios actual; abordarea unor teme de morală și etică specifice societății contemporane, cu care tinerii se confruntă în viața de zi cu zi; corelarea cunoștințelor de morală creștină cu cele ale dobândite la alte discipline teologice și de cultură generală.

Programa școlară de ***Morală creștină*** este structurată pe următoarele componente:

- competențele generale ale disciplinei, vizate a fi formate pe întreg parcursul ciclului superior al liceului;
- valori și atitudini promovate, prin învățarea disciplinei, pe întreg parcursul ciclului superior al liceului;
- competențe specifice asociate cu conținuturile învățării, proiectate distinct – pentru clasa a XI-a și pentru clasa a XII-a;
- lista unităților de conținut, prezentată distinct – pentru clasa a XI-a și pentru clasa a XII-a;
- sugestii metodologice;
- recomandări bibliografice pentru lectura suplimentară.

COMPETENȚE GENERALE

1. Exprimarea clară și cursivă în limbaj teologic specific ortodox
2. Argumentarea biblică și patristică a învățăturilor moralei creștine
3. Aplicarea în context misionar, pastoral și liturgic a învățăturilor moralei creștine
4. Realizarea unui dialog pertinent cu bioetica și cu alte științe, printr-o analiză critică a problemelor morale cu caracter divergent sau controversat
5. Evidențierea caracterului personal și universal al mântuirii creștine

VALORI ȘI ATITUDINI

- Iubirea față de Dumnezeu și față de aproapele
- Dezvoltarea respectului față de cele sfinte
- Mărturisirea prin faptă și cuvânt a credinței creștine ortodoxe
- Conștientizarea importanței Sfintei Biserici pentru viața morală personală și comunitară
- Interesul pentru aprofundarea cunoștințelor religioase în vederea permanentei deveniri spirituale

CLASA A XI-A

COMPETENȚE SPECIFICE ȘI CONȚINUTURI

1. *Exprimarea clară și cursivă în limbaj teologic specific ortodox*

Competențe specifice	Conținuturi
1.1. Sintetizarea caracteristicilor specifice teologiei morale ortodoxe	<ul style="list-style-type: none"> - Noțiunea, obiectul, definiția și importanța teologiei morale. Raportul teologie și morală - Metodele teologiei morale. Legătura Moralei creștine cu celelalte discipline teologice - Izvoarele Moralei creștine ca știință. Actualizarea principiilor morale
1.2. Utilizarea adecvată a termenilor specifici teologiei morale ortodoxe în context misionar	<ul style="list-style-type: none"> - Ordinea morală. Temeiul și ființa ordinii morale creștine - Voința și actul voluntar în viața de zi cu zi - Ordinea morală și ordinea socială - Noțiunea de lege (înțeles general). Noțiunea de lege morală - Noțiunea de bine etic și de bine moral - Noțiunea de libertate morală
1.3. Analizarea Decalogului și a Fericirilor din perspectivă morală	<ul style="list-style-type: none"> - Decalogul - Fericirile

2. *Argumentarea biblică și patristică a învățăturilor moralei creștine*

Competențe specifice	Conținuturi
2.1. Evidențierea necesității argumentării biblice, patristice și liturgice a învățăturii dogmatice	<ul style="list-style-type: none"> - Legea morală naturală și legea morală pozitivă - Izvoarele Moralei creștine ca știință. Actualizarea principiilor morale - Mărturii scripturistice și patristice. Responsabilitatea morală - Conștiința morală după Sfânta Scriptură și Sfânta Tradiție - Consecințele morale ale păcatului originar. Fundamentare scripturistică și patristică - Teologia morală și spiritul moral contemporan
2.2. Argumentarea, din punct de vedere biblic și patristic, a problematicei vieții morale contemporane	
2.3. Valorificarea învățăturilor scripturistice și patristice ca izvoare ale teologiei morale	<ul style="list-style-type: none"> - Noțiunea, obiectul, definiția și importanța teologiei morale. Raportul dintre teologie și morală - Metodele teologiei morale. Legătura Moralei creștine cu celelalte discipline teologice - Izvoarele Moralei creștine ca știință. Actualizarea principiilor morale

3. *Aplicarea în context misionar, pastoral și liturgic a învățăturilor moralei creștine*

Competențe specifice	Conținuturi
3.1. Identificarea modalităților de aplicare a valorilor moralei creștine în diferite contexte de viață	<ul style="list-style-type: none"> - Rolul tineretului în promovarea valorilor creștine: credința, nădejdea, dragostea, dreptatea, pacea, libertatea, sfințenia - Voința și actul voluntar în viața de zi cu zi - Ordinea morală și ordinea socială - Noțiunile de conștiință psihologică și de conștiință morală. Raportul cu conștiința religioasă - Originea conștiinței morale - Metodele teologiei morale
3.2. Evidențierea importanței și a consecințelor atitudinilor morale a creștinilor în viața de zi cu zi	<ul style="list-style-type: none"> - Teologia morală și spiritul moral contemporan - Factori etiologici în patologia conștiinței morale - Responsabilitatea morală - Patologia libertății - Voința și actul voluntar în viața de zi cu zi
3.3. Analizarea învățăturilor morale din perspectivă interconfesională	<ul style="list-style-type: none"> - Legea morală - Legea pozitivă dumnezeiască - Conștiința morală - Libertatea voinței și responsabilitatea morală

4. *Realizarea unui dialog pertinent cu bioetica și cu alte științe, printr-o analiză critică a problemelor morale cu caracter divergent sau controversat*

Competențe specifice	Conținuturi
4.1. Stabilirea de conexiuni între conținuturile studiate la Morala creștină și cele specifice altor discipline (teologice și socio-umane)	<ul style="list-style-type: none"> - Metodele teologiei morale. Legătura Moralei creștine cu celelalte discipline teologice - Legea morală - Conștiința morală - Teorii filosofice despre conștiința morală și perspectiva creștină - Libertatea voinței și responsabilitatea morală
4.2. Evaluarea implicațiilor morale ale „falsei libertăți” în spațiul secularizat european	<ul style="list-style-type: none"> - Noțiunea de libertate morală. Mărturii scripturistice și patristice - Responsabilitatea morală. Viața morală „libertate în duh” - Patologia libertății - Jurământul

5. *Evidențierea caracterului personal și universal al mântuirii creștine*

Competențe specifice	Conținuturi
5.1. Analizarea modurilor de aplicare a Revelației dumnezeiești pentru dobândirea mântuirii omului	<ul style="list-style-type: none"> - Valoarea morală a actului voluntar. Motivația morală a unei acțiuni - Mărturii scripturistice și patristice. Responsabilitatea morală - Jurământul - Votul și felurile lui - Asumarea legii morale. Raportul dintre obligativitatea legii morale și sfaturile morale
5.2. Evidențierea importanței conlucrării voinței personale cu Harul divin, pentru viața morală	

LISTA UNITĂȚILOR DE CONȚINUT

Introducere în Teologia Morală

- Noțiunea, obiectul, definiția și importanța teologiei morale. Raportul dintre teologie și morală
- Metodele teologiei morale. Legătura Moralei creștine cu celelalte discipline teologice
- Izvoarele Moralei creștine ca știință. Actualizarea principiilor morale
- Teologia morală și spiritul moral contemporan

Vocația morală a omului și ordinea morală

- Consecințele morale ale păcatului originar. Omul creat după chipul lui Dumnezeu. Noțiunea de vocație ca asemănare a omului cu Dumnezeu
- Noțiunea de ordine (în sens general) și de ordine morală. Ființa ordinii morale
- Noțiunea de bine etic și de bine moral. Temeiul și ființa ordinii morale creștine
- Ordinea morală și ordinea socială

Legea morală

- Noțiunea de lege (înțeles general). Noțiunea de lege morală
- Legea morală naturală și legea morală pozitivă
- Asumarea legii morale. Raportul dintre obligativitatea legii morale și sfaturile morale
- Votul și felurile lui

Legea pozitivă dumnezeiască

- Decalogul
- Fericirile
- Raportul dintre Decalog și Fericiri
- Rolul tineretului în promovarea valorilor creștine: credința, nădejdea, dragostea, dreptatea, pacea, libertatea, sfințenia

Conștiința morală

- Noțiunile de conștiință psihologică și de conștiință morală. Raportul cu conștiința religioasă
- Conștiința morală după Sfânta Scriptură și Sfânta Tradiție. Originea conștiinței morale
- Teorii filosofice despre conștiința morală și perspectiva creștină
- Formarea conștiinței morale
- Factori etiologici în patologia conștiinței morale

Libertatea voinței și responsabilitatea morală

- Noțiunea voinței și a actului voluntar în viața de zi cu zi. Valoarea morală a actului voluntar. Motivația morală a unei acțiuni
- Noțiunea de libertate morală. Mărturii scripturistice și patristice
- Responsabilitatea morală. Viața morală „libertate în duh”
- Patologia libertății
- Jurământul

CLASA A XII-A

COMPETENȚE SPECIFICE ȘI CONȚINUTURI

1. Exprimarea clară și cursivă în limbaj teologic specific ortodox

Competențe specifice	Conținuturi
1.1. Utilizarea adecvată a termenilor specifici moralei creștine în diferite contexte (misionar, pastoral, liturgic)	- Noțiunea de virtute. Trăsăturile virtuții în antichitate. Specificul virtuții în creștinism. Ființa și unitatea virtuților creștine
1.2. Realizarea de comparații între semnificația religioasă a unor termeni specifici moralei creștine și semnificația lor în context laic	- Virtuțile cardinale - Virtuțile teologice. Feluri și importanță. Raportul cu virtuțile cardinale - Felurile virtuților. Lucrarea fiecărei virtuți creștine - Răul fizic și răul moral. Noțiunea de păcat - Unitatea și indisolubilitatea familiei. Castitatea conjugală sau fidelitatea iubirii statornice

2. Argumentarea biblică și patristică a învățăturilor moralei creștine

Competențe specifice	Conținuturi
2.1. Sintetizarea argumentelor scripturistice și patristice referitoare la problemele de bioetică studiate	- Învățătura Sfintei Scripturi și a Sfinților Părinți față de avort și contracepție. Embrionul și sufletul personal - Problematika și combaterea eutanasiei și suicidului în lumina Sfintei Scripturi - Problema sterilității în Sfânta Scriptură și în gândirea Sfinților Părinți - Precizări ale Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române. Legislația din țara noastră referitoare la prelevarea și transplantul de țesuturi și organe
2.2. Analizarea semnificației creștine a păcatului și a modalităților de vindecare	- Noțiunea de păcat. Răul fizic și răul moral. Originea păcatului și cauzele păcatului. „Războiul nevăzut” ca realitate duhovnicească și conduită morală - Etapele dezvoltării păcatului. Relația ascendentă păcat – patimă - Principalele clasificări didactice ale păcatelor - Vindecarea prin Sfintele Taine - Postul și rugăciunea în eficacitatea lor tămăduitoare. Pocăința – „cale a Împărăției”

3. Aplicarea în context misionar, pastoral și liturgic a învățăturilor moralei creștine

Competențe specifice	Conținuturi
3.1. Argumentarea eficacității duhovnicești a aplicării cunoștințelor teoretice în situații practice	<ul style="list-style-type: none"> - Adorarea adusă lui Dumnezeu ca teologhisire și doxologie sau participarea omului la Dumnezeu - Manifestarea frățietății creștine în societatea de astăzi - Filantropia creștină ca „liturghie după liturghie” - Credința ca „știință” și știința prin credință - Vocația familiei astăzi - Descoperirea tainicului chip al lui Dumnezeu în fiecare semen. Iubirea aproapelui în lumina Vechiului și a Noului Testament - Învățătura creștină despre grija față de propria persoană și falsul antropocentrism dezumanizant - Pecetea creatoare a omului asupra naturii. Creștinul și creația în dimensiunea ei eclezială
3.2. Susținerea importanței aplicării virtuților creștine în societatea de astăzi	
3.3. Analizarea modalităților de aplicare a virtuților creștine în diferite contexte de viață (viața privată, profesie, familie, societate), prin raportare la sine, la semenii și la întreaga creație	<ul style="list-style-type: none"> - Noțiunea de virtute. Specificul virtuții în creștinism. - Virtuțile cardinale - Virtuțile teologice. Feluri și importanță. Raportul cu virtuțile cardinale - Felurile virtuților. Lucrarea fiecărei virtuți creștine - Iubirea aproapelui în lumina Vechiului și a Noului Testament. - Învățătura creștină despre grija față de propria persoană și falsul antropocentrism dezumanizant - Creștinul și creația în dimensiunea ei eclezială. Pecetea creatoare a omului asupra naturii - Iubirea, egalitatea și responsabilitatea reciprocă. Unitatea și indisolubilitatea familiei

4. Realizarea unui dialog pertinent cu bioetica și cu alte științe, printr-o analiză critică a problemelor morale cu caracter divergent sau controversat

Competențe specifice	Conținuturi
4.1. Prezentarea argumentelor Bisericii Ortodoxe Române în problemele de morală și de bioetică analizate	<ul style="list-style-type: none"> - Situația morală a persoanelor cu o conduită sexuală deviantă - Avortul - Procreația medical-asistată - Pericolul drogurilor - Manipulările genetice. Ingineria genetică - Transplantul de organe - Eutanasia
4.2. Realizarea de comparații între poziția moralei creștine și cea a altor domenii științifice, referitoare la problemele de etică studiate	

5. Evidențierea caracterului personal și universal al mântuirii creștine

Competențe specifice	Conținuturi
5.1. Sintetizarea principalelor învățături morale despre mântuirea și îndumnezeirea omului	<ul style="list-style-type: none">- Mântuirea – scopul vieții morale. Starea euharistică a credincioșilor ca pregustare a vieții veșnice- Îndumnezeirea – rodul conlucrării libere între om și Harul Sfântului Duh. Înveșnicirea omului prin iubirea infinită a lui Dumnezeu

LISTA UNITĂȚILOR DE CONȚINUT

Virtuțile – „împlinirea umanului”

- Noțiunea de virtute. Trăsăturile virtuții în antichitate. Specificul virtuții în creștinism. Ființa și unitatea virtuților creștine
- Virtuțile cardinale
- Virtuțile teologice. Feluri și importanță. Raportul cu virtuțile cardinale
- Felurile virtuților. Lucrarea fiecărei virtuți creștine

Pocăința ca remediu duhovnicesc al păcatului

- Noțiunea de păcat. Răul fizic și răul moral. Originea păcatului și cauzele păcatului. „Războiul nevăzut” ca realitate duhovnicească și conduită morală.
- Etapele dezvoltării păcatului. Relația ascendentă păcat – patimă
- Principalele clasificări didactice ale păcatelor
 - Păcatele capitale
 - Păcatele împotriva Sfântului Duh
 - Păcatele strigătoare la cer
- Vindecarea prin Sfintele Taine
- Postul și rugăciunea în eficacitatea lor tămăduitoare. Pocăința – „cale a Împărăției”

Omul în iubire de Dumnezeu, de semenii și de întreaga creație

- Adorarea adusă lui Dumnezeu ca teologhisire și doxologie sau participarea omului la Dumnezeire
- Iubirea aproapelui în lumina Vechiului și a Noului Testament. Descoperirea tainicului chip al lui Dumnezeu în fiecare semen
- Manifestarea frățietății creștine în societatea de astăzi. Învățătura creștină despre grija față de propria persoană și falsul antropocentrism dezumanizant
- Filantropia creștină ca „liturghie după liturghie”
- Creștinul și creația în dimensiunea ei eclezială. Pecetea creatoare a omului asupra naturii
- Credința ca „știință” și știința prin credință

Familia creștină și provocările societății contemporane

- Iubirea, egalitatea și responsabilitatea reciprocă. Omul – ființă dialogică ce se împlinește pe sine prin complementaritatea celuilalt
- Unitatea și indisolubilitatea familiei. Castitatea conjugală sau fidelitatea iubirii statornice
- Vocația familiei astăzi. Luarea unor decizii morale. Situația morală a persoanelor cu o conduită sexuală deviantă
- Avortul. Perspectivă istorică. Învățătura Sfintei Scripturi și a Sfinților Părinți față de avort și contracepție. Embrionul și sufletul personal. Abordare pluridisciplinară: medicală, sociologică și psihologică. „Civilizația” lumii și avortul
- Procreația medical-asistată. Problema sterilității în Sfânta Scriptură și în gândirea Sfinților Părinți. „Limitele” științei și tehnologiei medicale. Abordare moral-pastorală
- Pericolul drogurilor: miraj și tragedie. Terapia medicală a toxicomaniei între intenție și eșec. Prevenirea dependenței de droguri și tămăduirea spirituală a acesteia

Răspunsul ortodox la probleme bioetice

- Manipulările genetice. Ingineria genetică – perspectivă științifică și etică. Clonarea între mit și realitate
- Transplantul de organe. Scurt istoric și aspecte etice. Precizări ale Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române. Legislația din țara noastră referitoare la prelevarea și transplantul de țesuturi și organe
- Eutanasia. Considerente istorice și legislative. Problematika și combaterea eutanasiei și suicidului în lumina Sfintei Scripturi. Abordarea psihologică, sociologică, medicală, juridică și teologică asupra eutanasiei. Grijă față de bolnavii incurabili. Suferința – timp al descoperirii intime a lui Dumnezeu

Desăvârșirea morală

- Mântuirea – scopul vieții morale. Starea euharistică a credincioșilor ca pregustare a vieții veșnice
- Îndumnezeirea – rodul conlucrării libere între om și Harul Sfântului Duh. Înveșnicirea omului prin iubirea infinită a lui Dumnezeu

SUGESTII METODOLOGICE

Programa școlară de **Morală creștină** pentru clasele a XI-a și a XII-a de liceu, filiera vocațională, profil teologic (cultul ortodox), a urmărit deplasarea accentului de pe conținuturi pe competențe, asigurându-se astfel o perspectivă nouă asupra domeniului teologic și asupra demersului didactic.

Finalitățile acestui domeniu teologic nu sunt numai de ordin informativ-instructiv, cât mai ales de natură formativ-educativă. Astfel, s-a urmărit posibilitatea valorificării și aplicării cunoștințelor teoretice în vederea formării de atitudini și comportamente în concordanță cu morală creștină, în același timp aplicabile în contextul secularizat al societății contemporane.

Conținuturile sunt prezentate în mod sistematic, urmărindu-se succesiunea logică a temelor. Acestea au fost repartizate astfel: clasa a XI-a – concepte generale; clasa a XII-a – evidențierea practică a conținuturilor studiate anterior și abordarea unor teme de bioetică.

Elementele de noutate ale programei sunt legate de următoarele aspecte:

- valorificarea unor aspecte de actualitate a temelor, prin evitarea unor tipare de tip scolastic, prin reconsiderarea conținuturilor în spirit patristic și în raport cu necesitățile și provocările științifice contemporane;
- aprofundarea studiului patristic prin ore destinate lecturii și interpretării unor fragmente din operele marilor Părinți și scriitori bisericești;
- reconsiderarea conținuturilor prin eliminarea unor teme care sunt deja studiate la în cadrul altor discipline teologice (spiritualitate, dogmatică, formare duhovnicească, liturgică);
- actualizarea conținuturilor prin referire la problematica teologiei morale a diferitelor confesiuni creștine, luându-se în considerare dialogul ecumenic actual, precum și oportunitățile oferite în plan științific;
- accentuarea conținuturilor care promovează modele, valori și atitudini dezirabile din punct de vedere moral, în acord cu Sfânta Scriptură și cu Sfânta Tradiție.

În organizarea și desfășurarea demersului didactic sugerăm utilizarea de strategii diverse, care să combine metodele clasice, expozitive de predare cu cele de tip euristic, utile în analiza și valorificarea din punct de vedere moral a textelor biblice sau patristice. Pentru realizarea competențelor specifice, se recomandă utilizarea unor strategii de învățare variate, precum:

- dezbateră privind importanța și semnificația diferitelor elemente de morală creștină;
- studiul de caz cu rol de exemplificare a elementelor de morală creștină;
- problematizarea cu rol de analiză a elementelor de morală creștină în diferite contexte de viață;
- argumentarea biblică și patristică;
- utilizarea, în procesul de predare-învățare, a noilor tehnologii informatice și a altor mijloace audio-vizuale – pentru ilustrarea diferitelor aspecte practice de morală creștină.

RECOMANDĂRI BIBLIOGRAFICE PENTRU LECTURA SUPLIMENTARĂ

Izvoare

1. *Biblia sau Sfânta Scriptură*, EIBMBOR, București, 1988.

Sfinți Părinți

1. Sfântul Ambrozie de la Optina, *Sfaturi pentru familia creștină*, Editura Platytera, București, 2006.
2. Sfântul Ioan Gură de Aur, *Cuvântări despre viața de familie*, Editura Învierea, Timișoara, 2005.
3. *** *Filocalia sfințelor nevoițe ale desăvârșirii sau culegeri din scrierile Sfinților Părinți care arată cum se poate omul curăți, lumina și desăvârși* (FR), trad., introd. și note de Pr. Prof. Dr. D. Stăniloae, vol. I- IV (Sibiu 1946- 1948), vol. V-XII (București, 1947- 1991), precum și volumele reeditate la Editura Harisma, București, după anul 1992.

Dicționare și colecții

1. Bria, Pr. Prof. Dr. Ion, *Dicționar de Teologie Ortodoxă*, Editura Institutului Biblic și de Misiune a Bisericii Ortodoxe Române, București, 1981.
2. *** *Lumina din inimi. Spiritualitate isihastă în traducerea și tâlcuirea Părintelui Stăniloae*, Antologie tematică alcătuită ca teză de licență, sub îndrumarea I.P.S. Daniel, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, de Liviu Petcu și Gabriel Herea, Editura Trinitas, Iași, 2003.

Manuale și lucrări

1. Breck, Pr. Prof. John, *Darul sacru al vieții*, Editura Patmos, Cluj-Napoca, 2001.
2. Campbell Ross, *Copiii noștri și drogurile*, Editura Curtea Veche, București, 2001.
3. Cârlan, V. Marius, *Clonarea animalelor și consecințelor clonării*, Editura Junimea, Iași, 2001.
4. Dancă, Conf. Univ. Dr. Wilhelm, *Respectul față de persoana umană și transplantul de organe*, în vol. *Familia și viața la începutul unui nou mileniu creștin*, Congres internațional, EIBMBOR., București, 2001.
5. Engelhardt Jr., H. Tristram, *Fundamentele bioeticii creștine – perspectiva ortodoxă*, Editura Deisis, Sibiu, 2005.
6. Grenier, Hubert, *Marile doctrine morale*, Editura Humanitas, București, 1995.
7. Larchet, Jean- Claude, *Creștinul în fața bolii suferinței și a morții*, Editura Sophia, București, 2004.
8. Larchet, Jean- Claude, *Terapeutică bolilor spirituale*, Editura Sophia, București, 2001.
9. Larchet, Jean-Claude, *Teologia bolii*, Ediția a doua, Editura Oastea Domnului, Sibiu, 2005.
10. Larchet, Jean-Claude, *Etica procreației în învățătura Sfinților Părinți*, Editura Sophia, București, 2003.
11. Mladin, Mitropolit Dr. Nicolae; Bucevschi, Prof. Diac. Dr. Orest; Pavel, Prof. Dr. Constantin; Zăgrean, Pr. Prof. Dr. Ioan, *Teologia morală Ortodoxă pentru facultățile de teologie*, vol. 1-2, Editura Reîntregirea, Alba-Iulia, 2003.
12. Popa, Pr. Gheorghe, *Introducere în Teologia morală, principii generale*, Editura Trinitas, Iași, 2003.
13. Popa, Pr. Gheorghe, *Lege și iubire – Coordonatele biblice și hermeneutice pentru Teologia Morală*, Editura Trinitas, Iași, 2002.
14. Popa, Pr. Gheorghe, *Teologie și demnitate umană – Studii de teologie morală contextuală*, Editura Trinitas, 2003.

Studii

1. Apostolu, Drd George, *Eutanasia în lumina moralei creștine*, în *Mitropolia Olteniei*, anul LI(1999), nr. 3-4.
2. Bănescu, Prof. Dr. Marcu, *Reflecții teologice în legătură cu eutanasia*, în *Mitropolia Banatului*, anul XXXVI(1986), nr.1.
3. Cosma, Pr. Prof. Dr. Sorin, *Homosexualitatea – „patimă de necinste”*, în *Ortodoxia*, anul LV(2004), nr. 3-4.
4. Floca, Diacon Prof. Dr. Ioan N., *Încetarea și desfacerea căsătoriei civile și a cununiei religioase sau divorțul în lumina învățăturii creștine*, în *Mitropolia Ardealului*, anul XIX (1974), nr. 10-1.
5. Pavel, Prof. Constantin, *Probleme reale cu privire la căsătorie și familie*, în *Biserica Ortodoxă Română*, anul LXXXV(1967), nr. 1-2.
6. Pușcaș, Drd. Florin, *Procreația clinic asistată în teologia „diasporei” ortodoxe*, în *Revista Teologică*, anul VIII(1998), nr. 1.
7. Răducă, Pr. Prof. Dr. Vasile, *Despre transplantul de organe din punct de vedere ortodox*, în *Ortodoxia*, anul LV(2004), nr. 3-4.
8. Semen, Pr. Prof. Dr. Petre, *Atitudinea Bisericii față de pruncucidere, divorț, abandonul de copii, droguri, homosexualitate, justificată de Sfânta Scriptură*, în *Teologie și viață*, anul IX (1999), nr. 7-12.